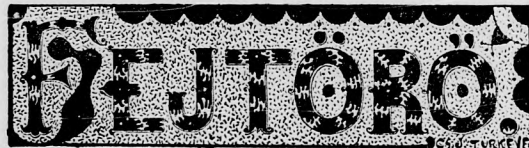

tályt végzett. Nagyon kívánczik az Alföldre, hogy a tősgyökeres magyar kiejtést elsajátítsa. Igényei szerények.

Ki akar kispap lenni? A püspöki szemináriumok már most kiboosították a kispapok felvételére vonatkozó felhívásokat, melyek közül olvasóinkkal a következőket közöljük: A *pécsi* papnevelő-intézetben július 3-ikán és 4-ikén lesz a fölvétel. A pályázóknak a gimnázium IV., V., VI., VII. vagy VIII. osztályáról szóló bizonyítvánnyal és keresztelőlévéllel július 3-ikán délelőtt kell személyesen jelentkezni a papnevelő-intézet vicerectoránál. A más városból érkező tanulók a fölvétel ideje alatt a papnevelő-intézetben kapnak ingyen szállást és ellátást, ha jövetelüket idejében levélben bejelentik. — A *csanádi* egyházmegye papnevelő-intézetében *Temesvárott* július 3-ikán lesz a felvétel. Ide csak gimnáziumi érettségi bizonyítvánnyal vesznek fel. Ezzel s a keresztlevéllel július 2-ikán kell jelentkezni a püspöki irodában. — A *nyitrai* egyházmegyében július 1-én lesz a fölvétel; a pályázóknak a VI., VII. osztályról szóló bizonyítvánnyal, vagy az érettségi bizonyítvánnyal június 30-ikán délelőtt kell jelentkezni Nyitrán az egyházmegyei irodában. — A *váci* egyházmegyében július 3-ikán lesz a felvétel. A pályázóknak július 2-ikán déli 12 óráig kell jelentkezni bizonyítvánnyal és keresztlevéllel a váci püspöki irodában. Csak azon jelentkezőket veszik fel, a kik a gimnáziumnak legalább hat osztályát elvégezték és tökéletesen beszélnek magyarul. A kik több nyelven beszélnek, elsőbbségben részesülnek. — Az *esztergomi* papnevelő-intézetben július 1—3 közt lesznek a fölvételek. Pályázhatnak azok, a kik a gimnázium IV., V., VI., VII. vagy VIII. osztályát lehetőleg jeles sikerrel végezték. — A *szekesfehértári* papnevelő-intézetben ugyanezen napon tartják a felvételi vizsgákat s oda szintén a IV.—VIII. osztályt végzett azon jeles tanulókat (főképen a IV-ikből és VIII-ikből) veszik fel, a kik a kellő okmányokkal ellátva idejében jelentkeznek a papnevelő intézet elöljáróságánál.

Azon katolikus ifjak, a kik az egyházi pályára valódi hivatást éreznek magukban, forduljanak kellő időben a nevezett egyházmegyék papnevelő-intézeti elöljáróságaihoz s mindenképp följött ne feledjék el a bizonyítványt és a keresztelő levelet. Itt már eleve figyelmeztetjük a folyamodni szándékozókat, hogy a felvételi vizsgán latin írásbelit kell tenniük, azért nagyon jól kell tudniok a latin nyelvet. Legtöbb felvételt alkalmával a hang kipróbálása czéljából énekeltetni is szoktak, ezért ajánlatos valamely szép egyházi ének betanulása is. Hogy kispapnak csak ép és egészséges ifjakat vesznek fel, azt talán említeni is fölösleges. Különbön is orvosi vizsgálatnak vettettek alá a jelentkezők.

Jellege: Fejtörő az elme sportja

Rovatvezető: Csizsár József.

Földrajzi kérdés:

Mi a neve azon városnak, a mely Alsó-Fehér megyében a Küküllő folyó mellett fekszik? Apaffy Mihály itteni uradalmát III. Károly a fogarasi görög kath. püspöknek ajándékozta s ma a gör. kath. érsekmetropolitának székhelye, e város az 1848/49-iki oláh mozgalmakban sokat szerepelt.

FRANKLIN-TÁRSULAT NYOMDÁJA.

Történelmi kérdés:

Hogyan nevezik azon csatát, a mely 889-ben Árpád magyarjai és az oroszok és kún vagy kabar szövetségeseik között vívott?

Természetrizai kérdés:

Mi a neve azon házi tyúk nagyságú ragadozó madárnak, melynek színe felül hamvasszürke, alul fehér, sűrű hullámokkal; csőre kék; lába sárga? Áprilisban 3—4 zöldes fehér, hamvas és barnás pettyekkel borított tojást költ ki; nagyon vakmerő ragadozó, ezelőtt sólymászatra használták.

Képrejtvény.

Megfejtési határidő 1899. június 17.

A 22. számban közölt fejtörő kérdések megfejtése:

Számtani kérdés: A kertésznek 785 fája van. **Történelmi kérdés:** Dubienka. **Képrejtvény:** Csak annak van becsé a mi ritkán török.

Helgesen fejtették meg: Grünfeld Ferencz, Ehrenfeld Dezső, Roth Ottó, Fortvingler Sándor, Steiner Elek, Fejes István, Tenner J. Pál, Hartmann Gaston Lovag, Borosnyay Oszkár, Antony Gyula, Fiedler Kálmán, Herresbacher Dénes, Névedí Botka Andor, Bohrandt Lajos, Kerékgyártó György, Jurenák Géza, Stark Géza, Steinschneider Ernő, Szabó Lajos, Miróczy Árpád, Szabó Ferencz, Kollin Mór, Andriská Emil, Gombos Bertalan, Laban, Antal, Roth Miklós, Popper Miklós, Vadas Zoltán, Acs Nagy István, Litsék Zoltán, Szűts Elemér, Luft József, ifj. Labancz László, Fiseh Sándor, Dragovits István, Valentényi Gáspár, Pláger Leó, Pethe Jenő, Banny Teophil, Gézy Géza.

A kitévőtt könyvjutalmat, Lamb K. és M. «Shakpperre-mesék» cz. művét Popper Miklós gimn. IV. o. t. nyerte el Budapesten (VI. Eötvös-utca 7.).

SZERKESZTŐI TELEFON.

W. L. Eger. Ajánljuk Somogyi Ede olasz társalgási nyelvтанát. Megrendelhető 2 frtért kiadóhivatalunknál. — **Kérdezősködő.** Forduljon a kiadóhivatalhoz. — **E. D. Komárom.** Olyan átlépés nem lehetséges. — **Pápa Miksa.** Olyan színesen és lelkesedéssel írta le a pilisi hegyekben való turistakódását, hogy nyomán bátran ajánljuk ezt a kirándulást a budapesti diákoknak, kik kevés «ózdudus» levegőt szívnak. Megvan a hegyekben minden, a mit turista szemé-szája kíván. Regényes vidék, tele történelmi emlékezetességgel romokkal: Dömös romjai, hol I. Béla meghalt, a pilisi szentkereszt kolostor omladéka, hol Gertrudis királyné van eltemetve, Visegrád. A szent-endrei vicinális a budai Pálfi-térről 52 perc alatt elviszi az embert Pomázra, a honnan remek excursion tehetni az 556 méter magas Nagy-Csikóvár hegyre. Regényes, fárasztó sziklaút vezet a tetőre, hol megvan még valami abból a lovagvárból, melyből egykor a pomázi Csikó-nemzetség zsarnokoskodott a vidéken. Elragadó kilátás esik innen Szent-Endrére, Pomázra, Margitligetre, az Oszoly, Nagy- és Kis-Kevély és Pilis hegyormokra. — Teljesen osztjuk véleményét, hogy szomorú dolog a sport egyéb ágai mellett a turistaság hanyatlása. Fővárosi diákjainknak bizony módjában volna az állapoton változtatni. — **Sz. D. Makó.** Jutalomkönyv meyen.

TANULÓK LAPJA

A nmélt. vallás- és közoktatási miniszterium által 1896. május 26-án kelt 26808. sz. alatt, Budapest székesfőváros tanácsa által 1895. augusztus hó 20-án 7376. szám alatt ajánlott középiskolai ifjusági hetilap.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:	SZERKESZTI	FŐMUNKATÁRS:	SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
Negyed évre ... 1 frt 20 kr.	Dr RUPP KORNÉL	GAAL MÓZES.	Budapest,
Fél évre ... 2 frt 40 kr.	Kiadja a Franklin-Társulat magyar irodalmi intézet és könyvnyomda.		IV. ker., Egyetem-utca 4. szám.
Egész évre ... 4 frt 80 kr.	Kéziratokat nem adunk vissza.		
Megjelenik minden vasárnap.			

KENYÉR ÉS BECSÜLET.

Regény az ifjúság számára.

Irta Gaal Mózes. Illusztrálta Neogrády Antal.

Jancsi fölemelte, s egy kőmives legénynek, a ki durván kezdett röhögni, olyan pofont adott, hogy attól aztán elment annak minden kedve a meleg levestől.

A kőmives legény valószínűleg érezte, hogy minő kézzel van dolga, azért nem kötött ki a kopott ruhájú úr-féllével, de bizonyára számon tartotta a csattanó leczkét, s ha gyakrabban találkozott volna Jancsival, kellemetlenséget szerezhetett volna neki.

Legtöbbnyire hideget ebédelt, hideget vacsorált. Főtápláléka az áldott mindennapi kenyér volt, mely — a mint mondják — sok erőt ugyan nem ad, de mégis táplál.

A medikus kollégáknak csakhamar feltűnt az «első éves», a ki soha egy órát sem mulaszt el, beül az utolsó padba, figyel az előadás alatt, közben-közben jegyezget, de nem sokat. Úgy tűnik fel, mintha abból, a mit hall, már sokat tudna, s azért nem is töri magát, hogy mindent lejegyezzen.

Nem szólnak hozzá, mert az egyetemen ninesen úgy, mint a kollégiumban, mint a középiskolákban. Két-háromszáz ifjú hallgatja a professzort, s ezeknek még a tizedrésze sem ismeri egymást.

Csak a bonczatani másod-tanársegéd, a kis kövér Suhajda jegyzi meg Sólyomnak az arcát. Koczkás kabátjáról is megismeri mindjárt, a mint bejön már egy órával előbb az előadó terembe, előveszi a könyvét és olvasgat.

Suhajda nem látott ilyen szegényes külsejű medikust, de ilyen szorgalmast sem.

Egyszer a professzor beteg volt, s az előadás

elmaradt. Sólyom Jancsi nem nézte meg a hirdető táblát, s bement az előadó terembe. Az ő szokott helyére ült és várakozott.

Suhajda, az asszistens véletlenül benyitott, s a mint megpillantotta az ő koczkás kabátosát, így szólott hozzá:

— Kolléga úr, ma nem tart a professzor előadást.

— Köszönöm, asszisztens úr.

— Kegyed úgy látszik nagyon érdeklődik a boncztan iránt?

— Már diákkorom óta.

— Áh! — csodálkozék az asszistens. — Nem volna kedve néha bejárni a bonczoló terembe? Sokat tanulhatna.

— Ha megengedi, asszisztens úr!

— Tessék csak bejönni, a mikor tetszik.

— Szívesen segítenék, ha ...

— Csakugyan? ... Ért hozzá?

— Azt hiszem, értek egy kissé.

Suhajda azon nyomban magával vitte Jancsit, s attól a naptól kezdve a délutánt egész késő estig ott töltötte.

A derék tanársegéd bámulta azt a türelmet, azt az aprólékos gondosságot, azt a buzgalmat, melylyel az első éves orvosnövendék dolgozott.

Mikor kilenczkor bement, Sólyom Jancsit már ott találta, olyan munkákat végzett el egymaga, melyre még ő sem vállalkozott volna.

— Honnan, kitől tanulta ezt barátom? — kérde egy alkalommal.

— Békanyúzonak csüfoltak a kollégiumban, állat- és madár-tömő voltam ötödik és hatodik gimnázista koromban, aztán az egyik professzorom ajándékozott egy boncztant, azt forgattam. Az apám is doktor.

— Doktor?

A tanársegéd ezt a szót úgy ismételte, mintha sehogysem akarta volna elhinni.

Egy doktornak a fia nem lehet ilyen kopott, — tünődék magában — de mert Jancsi sohasem panaszkodott, nem merete semmiféle kérdezősködéssel zavarba hozni.

Ha a derék Suhajda tudta volna, hogy az ő kopott első éves kollégája az alatt, míg ő a Szikszayban pompásan megebédel, megiszsza a félliter «esömöri»-jét, aztán rágyújt egy jobb fajta szivarra, ott marad a laboratóriumban és megeszi a papírba csomagolt «szalvadét» s megeszik hozzá egy hatalmas darab kenyeret: bizonyára erőszakkal is elvitte volna magával ebédelni.

Csakhogy ezt nem tudta meg sem ő, sem más. Csupán Szivákné csodálkozott azon, hogy minden reggel egy csomó szalonna-bórt talál az asztalon egy-egy darab zsiros papírba csavarva. Csupán Szivákné tudta, hogy az ő lakója soha fát vagy szenet nem vesz, hanem a hideg szobában éjfélig tanul, mert petroleumra minden öt nap kiadja pontosan a tízenyolez krajczárt. Ennyi az ára egy liter közönségesebb petroleumnak, mely büdös ugyan, de a mécs-belet eteti, s elég világosságot terjeszt a tenyéri szobában.

A házmesterné sem volt nagy véleménynyel a Szivákné diák lakója iránt, mert mindössze egyszer látott tőle pénzt. Akkor is tiz után néhány perczel jött haza, s nem egy hatost, hanem rongyos öt krajczárt adott.

A házmesterek nem igen szeretik az úgynevezett szolid fiatal embereket, a kik jól tudják, hogy tiz órán túl kapupénz járja.

— Szegény fiú az, kedves asszonyság, magának sem lehet sok haszna utána.

Szivákné határozottan tiltakozott e kicsinylés ellen.

— Sólyom úr derék ember, pontos és figyelmes, jószívú és nyájas. A mult héten ő kurált ki az oldalszúrásból. Világért sem engedte meg, hogy vizet hozzak neki a mosdó táliba, ő maga szolgálta ki magát, még a czipőjét is megtakarította.

— No, hiszen nagy dolog is az! — mondá a kapupénz miatt neheztelő házmesterné. Iszen, uramfia, micsoda úr az, a ki pinzelakásban —

— No most már elég volt, asszonyság, — méltatlankodott Szivákné — hagyjon békét nekem azokkal a szobaurakkal, a kik csak parancsolgatni tudnak, de nincs egy mákszemnyi emberiségük sem. Én Sólyom urat nem adnám száz olyanért sem, s kiszolgálám becsülettel, még ha

tiz hónapig egy krajczárt sem fizetne is . . . úgy! Megmondtam.

A házmesterné sokkal okosabb asszony volt, hogysem el akarta volna rontani a dolgát Sziváknéval, a ki gyakran kisegítette őt egy-némely holmival, azért nem szólott többet a «szegény szobaúrról.»

Szivákné december első hetében egy kis meleg húsleves vitt be Sólyom úrnak, s kérte, hogy kóstolja meg. Egy darab húst is benne felejtett.

— Tetszik tudni, Sólyom úr, sokat főztem, aztán jól esnék nekem, ha nem vetné meg a főztömet. Délben akartam behozni, de nem méltóztatott haza jönni.

Sólyom János megszorította a kezét az egyszerű, jó asszonynak. Nem utasította vissza.

Két hete nem volt meleg étel a gyomrában.

Ettől a naptól kezdve még későbben jött haza, hogy többé ne lehessen alkalma a jó asszonynak őt megkínálnia.

De azért Szivákné túljárt az eszén. Ezer apróságban segítségére volt. Így például észrevette, hogy a czipője kifeslett az oldalán. Nyomban oda adta a másik albérlőnek, s még aznap este megfoldoztatta.

— Az árát tessék lefogni a szoba béréből — mondá neki.

A szennyes ruháját kilopkodta a ládájából, s megmosta, aztán szépen visszarakosgatta.

A kis szoba pipa-nagyságú kályhájába este felé befűtött, hogy mire Sólyom úr haza jön, legyen türehető a levegő.

Ezek az apró gondoskodások, a mily kicsinynek és jelentékteleneknek látszottak, éppen olyan fontosak voltak, mert nyilvánvaló bizonyosságai valának az emberek sorsát intéző Gondviselésnek, mely észrevétlenül bár, de belenyúl az emberek sorsába.

Egy-egy párolgó csésze thea, melyet Szivákné bevitt tiz órákor Sólyom úrnak, nem csak a gyomrát, de a szívet is megmelegítette, s a rideg kis szoba átváltozott kedves otthonná, hol az ifjú igen-igen jól érezte magát.

Néha beszólott Szivákné, s engedelmet kért, hogy leülhessen. Jól esett neki, ha okos emberrel beszélgethet. Sólyom Jancsi félre tette a könyvet és úgy eldiskurálgatott, mintha . . . mintha otthon lett volna.

Szivákné aztán nyíltan hirdette a pinzelakók között, hogy a világon a legokosabb ember Sólyom úr. Még a házmesternének is el kellett hinnie, különben kérhette volna száz esztendeig a kávé-

darálót kölesön az asszonyságtól — bizony nem adta volna.

Kornóczról minden hónapban jött egy árkus levél. Az apa teleirta keserves panaszszal a fiúkról, kik egyebet sem tudnak, mint pénzt kérni. Jóska nagy urat játszik. Most is bálrendező vagy mi a guta lesz, fekete ruhára volna szüksége. Az öreg megbízta Jancsit, hogy tudakozódjék valami Hay Bernát után, a ki előnyös kölcsönök hirdet az egyik lapban, hát ha néhány száz forintot fel lehetne venni. Jutna abból Jancsinak is.

Jancsi határozottan kijelentette, hogy neki — Istennek hála — pénzre nincs szüksége, mert mindene megvan, a mi kell, a fiúk pedig ne gondoljanak bábra meg fekete ruhára, hanem tanuljanak. Az a bizonyos Hay Bernát nem előnyös kölcsönt eszközöl ki, hanem uzsora-kamatra ad pénzt, s a kit a körme közé kaparit, azt egyszerűen megnyúzza.

Az apa nyomban válaszolt, s fölöttebb sajnálta, hogy a Hay-dolog nem ütött be; egyébként tudatja Jancsival, hogy Isten mégis rendelt Jósának egy rend fekete ruhát, s hogy a Kornóczy doktor fia csak nem vonhatja ki magát minden dologból . . .

XII. FEJEZET.

Náci kémszemlén.

A banda feje december 10-dikén, szombat este az Altmann vendéglő kis szobájában így szólott Schön Nácihoz:

— Te, Náci, menj el a bejelentő hivatalba és tudd meg, hogy Sólyom János orvosnövendék hol lakik. Szombat estére ide hozzuk őt akár erővel is.

A fiúk aznap este nem beszéltek másról, mint Sólyom Jancsiról. Szemrehányásokat tettek egymásnak, hogy eddig nem gondoltak reá. Schön Náci váltig bizonygatta, hogy Tuzsér azon a bizonyos éjjel, mikor Gyuszi kocsinküldötte haza, megemlékezett Jancsiról.

Tuzséron azóta már vagy tizenkétszer esett meg, hogy éjfélig a kávéházban aludott, s aztán, mikor hazavitték, sok okos dolgot kigondolt — a kijózanodás után, de napról napra hízáván, csak a kigondolás mellett maradt, s arra nem vállalkozott, hogy nyakába vegye Pestet, s felkurkászsa Sólyom Jancsit.

Ha a banda tagjai — Schön Náci nem számítva — az egyetem tájkára jártak volna, talán reá akadnak Jancsira, mert mostanság

elnézett egyszer-kétszer a segítő-egyesületbe, s valami kereset-félét sürgetett.

Ilyen «megalázó» foglalkozásra a banda tagjainak nem kellett gondolnia, mert a kinek apja van, az bizonyára gondoskodik a jogász fiáról, s a kinek azon felül lágy szívé édes anyja van, az nem félhet attól, hogy hónap közepén titkon nem kap a mamától egy kis «apró pénz»-t a havi járandóságon felül a «rendkívüli kiadásokra».

Náci elment a bejelentő-hivatalba, s ott addig viaskodott az ügyes-bajos emberekkel, míg a

SZIVÁKNÉ MELEG HÚSLEVEST VITT BE.

czédula-kiosztó hivatalnokhoz jutott. A kemény, posztókalapját egy kissé összelapították, az oldalát is megdöfödték, sőt egy némely «tolakodó», «szemtelen» czímet is vágta a fejéhez, de Náci tudott bölesen süket lenni ott, a hol nem volt szükség mindent hallania. A czédulára felírta Sólyom János orvosnövendéknek a nevét, s aztán türelmesen várt.

Éppen deket harangoztak a piaristák templomában, mikor a czédulát visszakapta.

«Külső stáció-uteza 107.»

Náci egyenesen az Altmannba ment, s diadalmasan lobogtatta a czédulát:

— Megvan Jancsi!

— Találkoztál vele? — kérdeék a fiúk.

— Még nem, de tudom a lakását. Ma délután meglepem őt.

Náci kitünő helyismerettel dicsekedhetett. Az alatt a negyedfél hónap alatt, hogy Pesten lakott, minden zúg-utezát ismert. Még a Liliom-uteza sarát is megmászta. Nem jogásznak, hanem titkos rendőrnek született.

Három órákor már ott volt a külső stáció-uteza 107-ik szám alatt levő ház udvarán, s javában beszélgetett a házmesternével:

— Itt kell, hogy lakjék a doktor úr, gondolkozzék csak!

— Mondom, hogy nem lakik itt sem az első emeleten, sem a földszinten semmiféle doktor.

— Nem is lakott itt?

— Nem a. H'ászen én csak tudnám. Ha csak a pinczelakásban? . . .

— Ne tréfáljon, asszonyosság, a doktor úr nem lakhatik a pinczében.

— Ott volna Sziváknénál egy diák —

— Diák, . . . diák! Mondom, hogy orvos.

— Asszonyosság, Szivákné asszonyosság — kiáltotta le a házmesterné, — egy fiatal úr valami Sólyom János orvos urat keres? Hallja?

Szivákné éppen vizet vitt be a mázos kanocsóban.

— Nem lakik itt semmi orvos, mondja meg, . . . semmi orvos!

A derék asszony egy kissé nagy zavarban volt, nem is maradt künn, hanem bement a szobájába, s nyomban bezárta az ajtót.

Nem ereszt ő oda be egy teremtetett lelket sem.

Náci nem akarta magát megadni. A házmesterné megunt a sok feleselést, s ott hagyta őt a faképnél.

Náci ezen közben így okoskodott:

— Hátha mégis a pinczelakásban . . . Teremtő

Istenem, az nagy baj volna, de Jancsi sohasem volt kényes . . . Hm, mégis csak meg kellene nézni.

Lement a kilenz kopott téglalépcsőn s bekopogtatott a Szivákné ajtaján.

— Ki az?

— Schön Ignác joghallgató.

— Mi tetszik?

— Kérem, a Sólyom János urat keresem. Itt kell laknia. Tessék kinyitni az ajtót!

Schön Náciznak nagyon nyájas volt a hangja, Szivákné megsajnálta, fordított egyet a kulcson, s az ajtó kinyílt.

A homályos konyhában ugyancsak keveset látott Náci, de a két ajtó, mely jobbra-balra egy-egy szobába vezetett, mindjárt feltűnt neki.

— Melyik a Jancsi barátom szobája?

— Nem ismerem az uraságod barátját — mondá jóakaró arczczal Szivákné. — Sólyom úr, az én lakóm műsztergályos, egész nap a Thékgárában dolgozik, csak éjjel jön haza.

— Lehetetlen! . . . Az teljes lehetetlenség!

— Milyen idős?

— Hát kérem . . . úgy harminczöt és negyven között; kicsi már kopasz is, szürkül is a feje . . . és félszemű, de nagyon jó ember.

Náci szomorúan lehorgasztotta a fejét:

— Akkor hát tévedés van a dologban.

— Tetszik tudni, csak a nevük hasonlít . . . Megtévedett az, a ki ide utasította.

— Lehet . . . lehet! Bocsánatot kérek!

Sziváknénak már a nyelve hegyén volt, hogy visszahívja, de nem akart ok nélkül galibát csinálni. Ha Sólyom úr úgy kívánta, hát nem ok nélkül kívánta.

Náci másnap újra ott volt a bejelentő hivatalban, megint lökdösődött, veszekedett, sőt egy kicsit verekedett is, a miért a rendőr «bekísérés»-sel fenyegette. A hivatalnok összeszidta, hogy újra ugyanazt kérdezi, s nem adott neki ma sem más választ, mint a tegnapi. (Folyt. köv.)

DAL.

Enyém a vágy, mely messze szárnyal,
A tiszta, nyájas ég enyém,
Enyém a bűvös esalogánydal,
A legesodásabb költemény.

Enyém a mezők vadvirága,
Az édes illat, szín, a fény,
Enyém ó minden ragyogása,
És minden árnya az enyém.

Herczeg János.

AZ ORINOCON FÖLFELE.

Irta Verne Gyula.

25

Az indiánusok nagyon szívesen fogadták Hellochot és Parchalt, s ez utóbbi, mint tolmács, megkérdezte az indiánustól, hogy van-e coloradito-ja.

— Van — felelé az indiánus, — szükségünk van reá, ha lever a betegség a lábunkról.

— Meggyógyítja a beteget?

— Föltétlenül.

Parchal kért az indiánustól ilyen coloradito-t, s a derék indiánus rögtön előkeresett egy kosárból néhány darabot, s átadta Helloch-nak.

Helloch visszaroht a falcára, s már a parton kiáltozta örömsugárzó arczczal:

— Germain, itt van a coloradito! . . . a coloradito!

Ennél több szó nem jött ki a torkán.

— Jól van, barátom, a láz-roham még nem kezdődött el, éppen ideje, hogy az ellenszert alkalmazzuk . . . Bizál a jó Istenben, meg fogjuk menteni!

Paterne kifőzte a coloradito nedvét, s ez alatt Helloch vigasztalta a beteget, kinek lázban égő nagy szeméi szelíden tekintettek Helloch-ra. Negyvenegy fokos láza volt.

— Már jobban vagyok . . . igazán nem fáj semmim — rebegette a kedves leány.

Ez alatt elkészült az orvosság, Helloch hozta egy csészében, s a beteg kiitta az utolsó cseppig.

Ettől nemsokára mély álomba merült. A két falca csendesen állott a parthoz kötve, a legényeket is eltávolították mind, hogy semmi láрма se zavarja meg a beteg álmát.

Mikor Martial megtudta, hogy Jeanne bevette az orvosságot és elaludt, sietett a «Gallinetta» felé, de Paterne intett neki, hogy maradjon ott.

Martial megállott, s a sziklafalhoz támaszkodva sirt . . . sirt keservesen.

Paterne szerint két óra múlva már kell jelentkeznie a coloradito jótékony hatásának. A láz csökkenni fog, s az álm csendes marad.

Milyen szívbeli szorongással várták, lesték az idő mulását. Mikor nyitja fel az ajkát, kiált . . . de a beteg mozdulatlanul feküdt és aludt tovább. Helloch nesztelenül közeledett.

Nézte a csendesen alvó leányt, s aztán fülébe suttogta barátjának:

— Meg van mentve! . . . Meg van mentve!

Csak este felé ébredt fel Jeanne, kezét nyujtotta HellochJakabnak s így szólott:

— Most már igazán jobban vagyok, . . . sokkal jobban!

Martialt pedig, a kinek most már megengedték, hogy a beteg ágyához jöjjön, így szólott:

— Nincs semmi baj, édes nagybátyám! S a vén katona lepergő könyeit hófehér, sovány kezével törülte le.

Estére újra főztek neki orvosságot, s másnap reggel még több reménymutakozott arra nézve, hogy felépül.

Ezáltalánoszavarban észre sem vette senki, hogy Jorres az éjszakai nem töltötte a falcák mellett.

Valamerre elkalandozott, csak reggel került vissza. Mikor Helloch megkérdezte tőle, azt felelte kissé megzavarodva, hogy az erdőben lefeküdt, ott elaludt, s csak reggel ébredt fel.

A rákövetkező négy napon csak nehezen juthattak előre. Az Orinoco medre mind összébb szorult, a víz árja mind sebesebbé vált. Egy nap tizenkét kilométernél nagyobb utat nem tudtak megtenni. Hála Istennek, Jeanne lassankint erősödött. A coloraditonak csoda-hatása volt. Egyszerre megszüntette a sorvasztó lázat. A déli

AZ ERDŐ SZÉLÉN TELEPEDTEK LE.

órákban már föl is kelhetett s rövid időre a napon sütkérezett, kéjjel szívta be az üde levegőt.

Az Orinoco ezen a helyen alig harmincz méter széles, minduntalan vontatni kellett a falcákat, itt-ott örvényezett a víz, s még a vontató rudak és kötelek is alig voltak elegendők arra, hogy a legények feljebb jussanak az Orinococon. Néha a két falca minden terhét le kellett venni, hogy a sekély vízben felúsztathassák a csónakokat.

Esténként Helloch és Martial vadászgattak a partenti sűrű erdőségben. Vad, főleg szárnyas bőven akadt, a megélhetés gondja tehát nem aggasztotta utasainkat. No meg rengeteg hal úszkált a folyóban, s a kivetett hálót üresen sohasem húzták vissza.

Jeanne egészsége is teljesen helyre állott, a coloradito kitűnő lázesillapító szernek bizonyult. A fiatal életerő is hozzájárult ahhoz, hogy Kermor ezredes leánya csakhamar felépült a súlyos betegségből.

25-dikén a part mentén egy hosszú hegylánc tűnt fel, melynek a neve a térképeken: *Guanayo*. 26-dikán nagy ügygyel-bajjal keresztülhatoltak a morquesi zuhatagon.

Helloch és Valdez mindinkább észre vették, hogy a folyó jobb partja korántsem olyan elhagyatott, mint azt gondolták. Néha úgy tűnt fel nekik, mintha emberi alakokat pillantottak volna meg, melyek a fák sudarai mögött és a bokrok sűrűjében lappangottak. Elvégre, ha gualharibok, akkor nincs mitől tartaniok, mert ezek az indiánusok igen békés természetűek.

Helloch és Martial hasztalanul igyekeztek az erdő szélén fel-felbukkanó benszülöttekkel találkozni, mihelyt azok megpillantották őket, nyomtalanul eltűntek újra.

Ha esetleg a rabló quivos-ok törzséből valók, akkor ugyanesak résen kell állaniok, mert ha váratlanul támadják meg őket, igen komoly veszély fogja fenyegetni. Helloch ebben az időben Jorres viseletét egyáltalában nem találta gyanusnak. A spanyol nem vigyázta a partvidéket, s úgy látszik, hogy nem törődik senkivel és semmivel.

A mint napról-napra, ha lassan is, de állandóan felfelé haladtak, az Orinoco medre mind összebb szorult. Tizenöt és húsz méter között váltakozott a szélessége. Végre elértek egy este a magas Maunoir-fokhoz. Így nevezte volt el egy francia utazó a párisi földrajzi társaság titkáranak, Maunoirnek a tiszteletére.

Az utasok a kiállott fáradalmak miatt erősen ki voltak merülve, s alig várták, hogy lefeküdjének. A szokásos nagy vigyázatról is megfeledkeztek.

Az éjszaka csendben telt el. A bravos-indiánusok nem támadták meg, sem Alfonz quivos-indiánusai.

A mint a két kormányos reggel fölébredett, a kellemetlen meglepetés hangos kiáltást esalt ajkaikra.

Az éj folyamán a folyó vize tizenöt centiméterrel lejjebb apadt, s a két falca kiállott a vízből, a feneket érte.

Szépen ott hagyhatták a falcákat, az esős évszaknak vége volt, beállott a száraz-évad.

Midőn a két falca legénységét a kormányosok összehívták — valaki hiányzott közülök.

Jorresnek üthették bottal a nyomát.

VII.

Pihenő a Maunoir-hegyfoknál.

A Maunoir-hegyfok ezeröttszáz méterrel magasabb, mint a Savannák. A vele összefüggésben levő hegylánc messzire elnyúlik délkelet felé.

Mintegy huszonnégy kilométernyire innen van a Lesseps Ferdinánd-hegyfok, a mint Chaffanjon nevezte el az általa készített térképen. Itt kezdődik Venezuelának a hegyvidéke. Szanaszét hegylánczak és hegyhátak húzódnak minden irányban. A hatás, melylyel a szemlélőre vannak, meglepő. Itt látszik a Sierra Parima, melynek tövében az Orinoco fakad, amott a «Vörös-hegy», melynek ormára felhők szállanak megpihenni; oldalából számtalan hegyi patak ered; a távolban pedig, mint egy óriási határkö, a Peraima a három ország megyéjén.

Ha lehetséges lett volna, Helloch és útítársai egészen a Parima tövéig hatoltak volna, az Orinoco bölesőjéig. Erre természetesen a körülmények miatt nem is gondolhattak.

Aznap reggel Helloch, Paterne, Martial, Jean és a két kormányos összeültek és tanakodtak, hogy mitevők legyenek. Az erdő szélén telepedtek le. Ezt a helyet aztán elnevezték a «Maunoir-hegyfoki tábor»-nak, habár a hegyfok maga a folyónak tulsó partján volt. Közeliükben az emberek foglalatostkodtak a zátonyra jutott falcákkal.

Derült idő volt, friss szellő lengedezett, a szemben levő hegyfok napfényben úszott. Sem a távolban, sem a közelben nem mutatkozott egyetlen benszülött sem, sehol semmi nyoma kunyhónak vagy egyéb emberi hajléknak. Teljesen elhagyatott hely volt ez; ültetvényesek sem telepedtek meg e tájékon, mert a közlekedés innen nagyon meg volt nehezítve.

Helloch Jakab kezdé meg a tanácskozást:

— Valdez, nem járt ön még soha ennél feljebb az Orinoco felső vidékén?

— Soha — felelé a «Gallinetta» kormányosa.

— Ön sem, Parschal?

— Én sem — viszonzá Parchal.

— Embereik közül sines senki, a ki kalauzunk lehetne?

— Bizony olyan emberünk sinesen — felelék mind a ketten.

— Jorres lett volna az egyedüli — szólott közbe Paterne, — de ő hűtlenül megszökött tőlünk. Bizonyára járt már ezen a vidéken, habár makacsul tagadta.

— Hova is mehetett az az ember? — kérde Martial.

— Oda, a hol őt bizonyára már várták — felelé Helloch Jakab.

(Folyt. köv.)

Szomjúság-oltás a sivatagban.

Képünkhez.

Constant Benjamintól, a hírneves francia festőtől való e hatásos kép, mely eléggé megmagyarázza magamagát. A Szaharában vagyunk, a rabszolgakereskedők karavánjában, melynek egy csapata most a homokpusztaságban mocsárhoz ér és ott igyekszik égő szomját esillapítani. A rabszolgakereskedő nemes arab paripája megveti a nyomorult italt és esalódását nyerítéssel

SZOMJUSÁG-OLTÁS A SIVATAGBAN.

fejezi ki, de a láncokra fűzött nyomorult rabszolgák, kiknek testen több a csont, mint a hús, önfeledten rohannak a mocsár felé, hogy legalább pillanatnyi enyhülést nyerjenek. Hasra vetik magukat és úgy szüresölik a bűzhödt vizet. Fölöttük némán, komolyan strázsál a barna arab őr és a sivatag napja könyörtelen forrósággal tűz le a sivár homokra . . .

II. MOHAMMED SZULTÁN BEVONULÁSA KONSTANTINÁPOLYBA.

Képünkhez.

Képünk — Constant Benjaminsnak megkapó festménye — egy ötödfélszázad év előtt hatalmának tetőpontján álló nép legnagyobb hódító diadalmenetét tünteti föl. 1453 május 29-én

vonult be II. Mohammed, az Ozmán-ház hetedik sarja, a félig romban heverő és teljesen levert Konstantinápolyba. A hódítók lépteit pusztulás és jajveszékélés követte. Az ostrom, mely mindkét részről a legnagyobb erélyvel és vitézséggel 53 napig folyt, május 29-én a győztes ozmánok diadalával végződött. Ott esett el az akkor S. Romanosról nevezett kapu előtt (ma Top-, vagyis az ágyu-kapu) utolsó Paleolog; Konstantin, ki mint a görögök utolsó császára, a pompás város elestében nem épen büntelen. De az egy-

házi kérdések felett vitakozó s haszontalan időfecsérléssel vádolható Paleolog uralkodó dinasztiajának minden bűnéért keményen lakolt. II. Mohammed, a hódító, a csatában elesett császár fejét egy napig Konstantinápolyban tetette közszemlére, azután elküldötte ázsiai tartományába, hogy diadaljelül mutogassák.

Az ostrom történetéből érdemesnek tartjuk fölemlíteni, hogy a magyar ügyesség nem kis mértékben könnyítette a törököknek a város bevételét. Egy Orbán nevű magyar ágyuöntőnek óriási ágyúja tette a legjobb szolgálatot a fal-törésben. Ez a szörnyeteg fegyver másfél mázsás kőgolyókat röptett a falra, s minthogy töltése két álló óráig tartott, csak két lövést tehettek vele naponként, míg egy lövés alkalmával maga Orbán is áldozatául esett művének. A történelem

azt is följegyezte, hogy a kijavított ágyúnak czélszerűbb használására egyik magyar követ adott utasítást a törököknek.

A mint a török sereg a Top-kapun diadalmasan áttört és a görögök futásnak eredtek, felbomlott a város védői közt a rend, s a védelem pár óra után minden ponton megsemmisült. Dél felé, mikor már az a hír ment a szultán táborába, hogy Konstantinápoly teljesen az ozmánok birtokában van, II. Mohammed fényes kíséretével az elfoglalt városba vonult s egyenesen az Aja Szófia templomba tartott, hol a városbeliek utolsó menedéket kerestek; itt leszállt lováról s a kiürített templom belsejébe lépett. Elbámult annak pompáján, s hogy az Istennek hálát adjon a győzelemért, föllépett a keresztény oltárra, s kíséretével együtt elvégezvén a *namaz*-t, a templomot mecsetté változtatta. II. Mohammed nem volt szelid és kegyeslelkű uralkodó, jellemét sok kegyetlenség és zsarnokság emléke terheli, diadalmárában pedig féket nem ismert tobzódásaiban és vérengzésében.

Két napig tartott a diadalmenet a város minden irányában, mialatt a hajókat és egyéb szállítóeszközöket a legnagyobb drágaságokkal, kincsekkel és rabszolgákkal megrakták és Konstantinápoly alól elküldötték. Harmadnapra a pusztítást és rombolást építés és rendezkedés váltotta fel. Az izlam isteni tisztelet kívánalmi szerint mecseteket készítettek a keresztény templomokból, s egyéb épületeket, intézményeket állítottak fel a győzelmes fél számára.

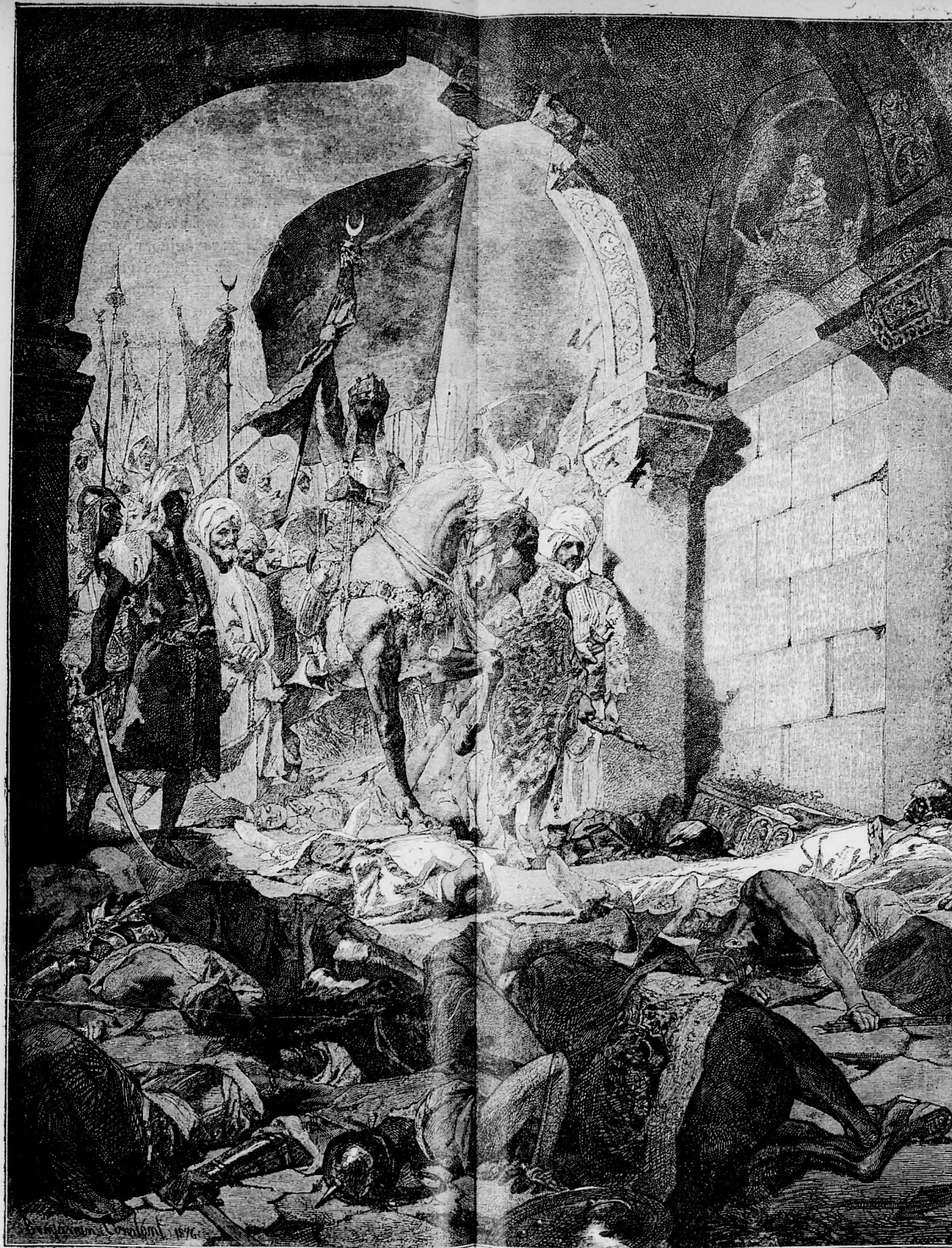
A törökök urai lettek a világvárosnak, mely az ő hatalmukat Európában megalapította s őket később sok diadalmas hadjáratban támogatta. E. B.

FIRENZE.

A *Tanulók Lapja* számára írta ifj. Wlassics Gyula.

Habozva léptem, Firenze, talajodra, nem tudván, méltó vagyok-e arra, hogy Rafael, hogy Michel Angelo lábnyomait tiporjam; — ingadozva néztem nagyszerű panorámádat, félve, hogy nem érdemlem meg azt a látványt, melyben az emberiség legnagyobbjai gyönyörködtenek. Áhitattal bámultam, legdicsebb művészek, alkotásaitokat, s kész lettem volna kétségbe vonni, hogy emberek voltatok ti is, mint mi mindnyájan, gyarló földiek.

S most, mikor rád, Firenze, mint elmosódni kezdő álmoképre tekintek vissza, ismét az az

II. MOHAMMED SZULTÁN BEVONULÁSA KONSTANTINÁPOLYBA.

ézés fog el, mely első látásodra is elfogott. Habozok, reszketek újra, mikor e nagy neveket leírom, pogány imádatához van közel, a mit érzek, mikor rád, Firenze visszagondolok.

Am ki ne tanult volna meg lelkesülni a szépért, a ki Lionardo da Vinci vagy Rafael műveit valaha látta? Két hagynának érintetlenül amaz érzések, melyeket Michel Angelo szoborművei sugallanak a lélekbe? Kinek ne szólna szívéhez az a hideg márvány, melyet a mester hol megdöbbentő fájdalom, hol utólréhetetlen fenség kifejezőjévé tett?

Michelangelóról beszélek, arról a művészről, a ki márványába lehelte azt az életet, melyet az emberbe az Isten lehel. Mert nemcsak a tökéletes formákat kell csodálnunk remekművein, nemcsak a testet, a melyet mintha hússal és vérral, dagadó izmokkal és duzzadó erekkel varázsolt volna élővé, hanem azokat a nagyszerű érzelmeket és gondolatokat, melyeket parancsolatára a nyers anyag megnyilatkoztat.

Ezek a fenséges alakok, a hideg márványból faragva hiv tükrök gyanánt mutatják ennek a hatalmas embernek lelki világát, mely messze túl esett a mindennapi élet szemkörén.

Fájdalma fenségesebb volt annál a fájdalomnál, melyet mi el tudunk képzelni; szomorúbb és öldöklőbb volt, mint a miöt mi érezhetünk.

Ó, ne hagyjátok el vendégszerető emlékezetemet Michel Angelo márványalakjai, kik kővé vált hymnusokként hirdetik az emberi nem tökéletességét! . . .

Megállapodott, általános vélemény, hogy az óriási *Dávid*-nál tökéletesebb szoborművet az ókor nagy mesterei sem bírtak előállítani, s ezzel azt mondjuk, hogy Michel Angelo volt a világ legnagyobb képfaragója. Mert az ókori leletek gazdag kincsesházai a szobrászat legdicsebb alkotásait tartalmazzák: a medicei Venus, a köszörős és a verekedők csoportja oly művek, melyekről nem hiszszük, hogy felül lehetne múlni őket, a míg Michel Angelo *Dávid*-ját nem láttuk. Mert felülmúlhatatlan alak ez a *Dávid*: *Isten legdicsebb alkotásának*: az embernek eszményített alakja. Hatalmasember, minőnek csak a nagy művész alkotó képzelete teremthette azt.

Vagy nézzük *Mózes*-t, ezt a fenséges komoly törzsfőt, s nem ragad-e magával azon magas régiókba, melyekből a mester képzelete lehozta azt? — Magasztosan fájdalmas *Piétá*-jában a Szűz Anya megindító bánatát, szivrepesztő szomorúságát oly tökéletességgel testesíti a fehér márvány, hogy szinte könnyekre indít. Vagy melyik újabb benyomás enyészethetné el azt a hatást, melyet a két *Medici*-sír teszen a szemlélőre? Valami kifejezhetetlen mély fájdalom árad emez alakokból, minek hatalma átmege a szemlélőre is, s csodás melancholiába ejt. Micsoda ézés lehetett az, mely ily fenséges fájdalmat szült!

S ezt meggondolva, egészen természetesnek látjuk, ha ez a roppant érzelmi erővel és fantáziával megáldott ember nem bibelődött a részletekkel, ha óriási alkotó ereje nyugtalanná tette, s nem engedte apróságokkal foglalkozni, mikor a nagy eszmék, a nagy érzelmek betöltötték egész valóját.

Igy aztán nem egyszer megesett, hogy a nagy művész elrontotta márványát. Mózese például e tekintetben többszörös kifogás alá esik. Hatalmas testéhez képest aránytalanul kicsiny a feje; ruházatának redőzete meg éppen természetellenes. Ilyen hibákat fedezhetünk fel minden művében, s ennek oka volt részben az is, hogy tervezetet nem szeretett készíteni. Lelkében éltek azok csak, s egyet-egyét mikor előrántott közülük, vésője lázas gyorsasággal működött és uralkodott az idomtalan márványtömbön... Így estek azok az apró hibák, melyek éppen nem válnak okozó-juk szégyenére.

Michel Angelonál nagyobb szobrász nem volt. Csak egy ember lépett fel ellene azzal a szándékkal, hogy őt fölülmúlja: a szerencsétlen Baccio Bandilli, ki bár elég esodálatosan a Mediciek udvari szobrásza lévén, — hivatalosan el volt ismerve Michel Angelo versenytársának, műveiért elég gúnyt, — halálában pedig csak kárhóztatást nyert — Bandelli bámulta Michel Angelo utólráhetetlen műveit, később azonban gyűlölködő természete megzavarta a tiszta gyönyörűséget, s eleinte irigye, majd pedig szenvedélyes ellenségévé lett.

A halhatatlannal versenyezni csak halhatatlannak lehet, míg Bandelliben, ha lett is volna tehetség, elveszett volna a romboló gyűlölet s a beteges irigység hatása alatt, mihez ideges nyugtalansága is járult.

Egy ideig a Palazzo Vecchio bejáratának jobb oldalánál állott Michel Angelo colossalis Dávidja; a baloldalra készítette Bandelli a Hercules és Cacust, ezt az érzés-, és életnélküli idomtalan caricaturáját Michel Angelo fenséges alakjainak.

Michel Angelo érezte, hogy az ő művészete nem talál utódait közt szerencsés követőkre; tudta, hogy az ő alkotásai nem fognak jobbakra serkenteni, mert a ki megkísérli, az gyenge árnyait sem fogja megteremthetni az ő alakjainak. Látta előre, hogy utánczó műveinek csak külső, néha nem épen előnyös tulajdonságait fogják fejleszteni; — le azok belső értékéig, az eszmékig, az érzéséig sohse fognak buzdulni, hisz az ő nagy lelkét nem fogja megközelíteni senki. Tudta, hogy utódai akkor fogják azt hinni, hogy utólráérték, mikor a nála is túlzott formákat még jobban kidomborították, s így a czopf és a barokk lesz az eredménye az ő működésének.

Michel Angelonak fáj ez a tudat. Tragikumában állott, hogy igen hosszú életen, kilenczeven esztendőn át kellett ezt éreznie. Szinte azt hinné az ember, hogy ezért igyekezett óriási tehetségeit minden irányban felhasználni: hogy azért akarta

kiönteni lánglelkét a világ elébe, nehogy majdan hamvadó porait szemrehányással illessék a hanyatlásért, melynek önkénytelenül előkészítője lett.

Szobrász, építész, festő és költő volt egyaránt, — és mindezen ágai a művészeteknek mesteri művelőjükkül tekinthetők.

Sokáig legtekélyesebb művének a «Füldő Katonák»-at ábrázoló kartont tartották, melyet Firenze városa rendelt meg nála a tanácsterem díszítésére, míg ugyane terem másik falát *Lionardo da Vinci* kartonja ékesítette. Így a két nagy mester versenyezhetett egymással.

Da Vinci is azon sokoldalú tehetségek közé tartozott, minőket a renaissance sokkal sűrűbben nevelt, mint bármely más kor. Da Vinci festő, szobrász, zenész, tudós és mérnök volt egy személyben, mindazonáltal, mint festő tett szert a legnagyobb hírré s «Utolsó vacsora»-ja, (Milano) egyike a legismertebb műveknek. Kevés alkotása maradt reánk, sértetlenül még kevesebb. Az «Utolsó vacsora» a Santa Maria della Grazie kolostor ebédlőtermében volt elhelyezve, melyet Napoleon katonái istállóknak használtak, Krisztus alakja alatt ajtót vágtak. Az olajfestés is lekopott s átfestették. (Folyt. köv.)

AZ «ÉRETTSÉGI» KERT.

A *Tanulók Lapja* számára írta Berkes Imre. 2

Egy hosszúka, nagy, kényesen gondozott kert tartozott a házhoz. Pázsitos utak szegélyezték, árnyas, susogó gyümölcsfák hozták évről-évre az áldást, ribizke-, pöszméc-, málna-bokor váltotta föl egymást a kertben, szökőkút harmatozta, frissítette a virágokat.

Még a szemevilágát se őrizte jobban Csömödéry Tamás, mint ezt a kertet. Sohse tette be oda a lábát idegen ember. Az öreg járt ottan föl-alá, parancsolgatván Szekereze Palinak:

— Már megint rosszul nyessed azt az ágat, az ördög csak hogy beléd nem kapaszkodik! Le ne taposd azt a virágszálat, mert lehuzom a félhavi béredet! Azt a salátafejet otthagyd, hadd hozzon magot. A cserebogarakat összeszedd a kalapodba, nehogy kárt tegyenek. Te hülye! Te vigyorgó! Te naplopó!

A mikor a kertből kijött, mindig szigorúan megnézte, jól be van-e zárva a régi, rozsdás lakat. Meg-megrántotta, hogy nem nyílik-e s csak azután koczogott tovább lassan, nehézkesen.

No hát ezt a kertet gondolta Sas Tonesi, a mikor felém fordult és azt véleményezte, hogy talántán ebben a kertben készülhetnénk az érettségire.

— Ne hogy hangosan mondd, feleltem neki hevenyében, megtalálná hallani Birinkóné, azt újra kész volna a csetepaté.

Mert ilyet gondolni is kész vakmerőség volt. Sas Tonesi el is hallgatott. Én se szóltam. De láttam Tonesin, hogy ő is azon jártatja az eszét, a min én: a kertben.

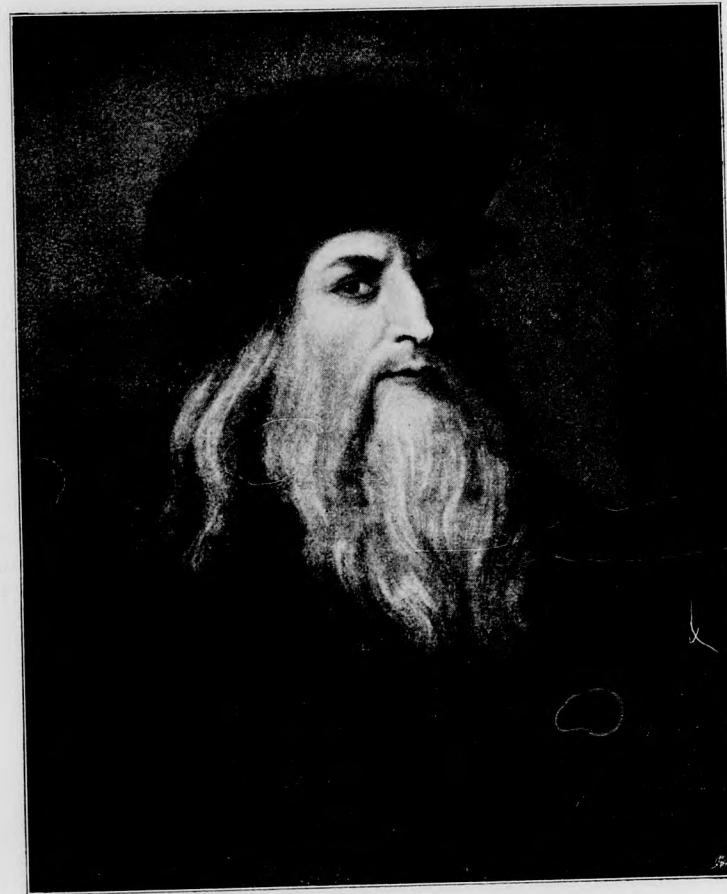
— A ki adta! leleményes ficzko vagy te Tonesi, nem tudnál valami okosat kiokumlálni? Hiszen iskolaszerte hirhéd voltál, hogy ha szorult a kapeza, te is szoritottál. Ha pénzed nem volt, ha koplaltál, ha «benégyel»-t Párkay tanár, sohse adtad be a derekadat. Na most!... különben kitelepit bennünket Birinkóné, ha még holnap is a nyakán leszünk. Mert ma nem a szoprán hangján pörölt, hanem a basszuson. Azt pedig tudod, hogy annak mi a jelentősége!...

— Ezer bocsánatot kérek, hogy be mertem tolokodni; azonban életünk...

Ez se tetszett neki. Még vagy tizszer elkezdte és félbehagyta.

— Sohse vesződj, biztattam bátorítva, majd ha előtte állsz, eltalárod a szót.

És Tonesi helyt állt. Elindult, de észre vettem rajta, hogy sajnálja iszonyúan, hogy igyen elhírtelenkedte a dolgot. Hanem nem akarta visszazsini a szót.

LIONARDO DA VINCI. — A mester saját festménye.

Tonesi csak a vállát vonogatta és nem felelt egyideig; azután halkán szólt:

— Talán beszélünk a vén medvével?

— Én nem szólok neki, a viláért se; hanem ha te jónak látod, próbáld meg.

A gyerek meg akarta mutatni, hogy még helyén a szíve. Kimosakodott, szépen megfésülködött, előkeresett egy jobb fajta inget, rávette a fekete nadrágomat, (kabátot még a múlt ünnepeken kapott kölesönbe Futó Lajcsitól, — úgy maradt nála), aztán dikeziózni kezdett torokköszörülés közben:

— Nagyságos uram! Miután olyan helyzetben vagyunk, hogy nem felelhetünk meg...

Azután megakadt. Majd másképen tervezte:

Csak este került haza. Akkor azt mondta, hogy az öreg a szegény Szekereze Palit tánczoltatta, azért nem ment be. S végtére is ez nagyon valószínű volt; nem is korhóltam Sas Tonesit egy betűreig se. Mert bizony magam se jártam volna el egyébként.

Ellenben még aznap este elővettem egy iv jobb fajta papirost, sorvezetőt, új tollat és irtam, a hogyan következik:

«Nagyságos Urunk!

Nagy hódolattal alulirottak azon alázatos kéreccsel járulunk Nagyságod színe elé: sziveskednék megengedni, hogy mi a Szekereze Pali által gondozott kertbe bemehessünk. Ugyanis mi érettségi

vizsgálatra készülünk s nincs alkalmas helyünk a szorgos tanulásra, lakásunk szűk lévén (amiként azt tudni méltóztatik), szegény kvártélyadó asszonyunk pedig, özvegy Birinkóné Márja na félholt már a sok lármától, tanulástól, úgy hogy tovább nem bírja ki. Ilyen fontos pillanata előtt állván életünknek, természetes, kellő készültséggel tehetünk annak csak eleget, a mi szintén csak úgy érhető el, ha körülményeink is megfelelőek. Ismételten kérjük tehát nagyságodat vegye tekintetbe kérésünket, mi meg illő komolysággal ígérjük és fogadjuk, hogy a kertben semmiféle kárt nem ejtünk s e szívességet örökkön hálásak leszünk.»

Az irást megmutattam Sas Tonesinak, elolvasta és csöppet se nevetett. Azután mindakettlen aláírtuk. Végre beletettem egy borítékba, ráírtam a címet és meglestem Szekereze Palit. Épen egy csomó gazt, burjánt, esallányt talicskázott ki a kertből, a mit kigyomlált a virágagyakból. Megszólítottam:

— Jó estét, Szekereze úr!

Pali felém sandított, de nem felelt. Rázta a fejét csudálkozó módon. Bizony őt sohse szólították még életében úrnak, hát nem is akarta fülének hinni. — Ez nem nekem szólt, gondolta magában.

Csak elkullogott mellettem.

— Az ördögbe is, süket kelmed?

Erre aztán már megfelelt:

— Dehogy...

— Hát akkor hallgasson rám.

— Hallom.

— Látja ezt a levelet? Ezt adja oda a nagyságos úrnak még ma este. Ne szóljon semmit, csak adja oda. El ne feledje!

Azzal néhány garast a markába csúsztatott. Pali széles vigyorgással ígérte meg, hogy átadja a levelet. Rongyos kabátja belső zsebébe rejtette, hogy — a miként mondá — tisztán maradjon. Az nap este nagy öröme volt Birinkó Márjánna asszonynak, mert mi abban a reményben, hogy a kertet megkapjuk, a könyv felé se néztünk.

Reggel nem berregett az óra; jó Birinkóné már régen fölkelte s mi még mindig húztuk a lóbórt. Bántotta a vén asszonyt a mi példátlan lustaságunk, miért is költögetni kezdett bennünket:

— Nem akarok ám délben takarítani, hallják? Tonesi megszólalt:

— Hát dél van már? No akkor ideje, hogy fölkeljünk.

Én is leugrottam az ágyról. Gyorsan felöltözököttem s reggelizni indultam.

Csömödéry Tamás ott ült a háza előtti lombosban egy rokkant karosszéken. Hajlongva mentem el előtte s nagyot köszönve el akartam surranni. Azonban Csömödéry fölemelte sovány karját, köhécselt és hallatlanul mosolygott.

— Hé, hé! hívott az öreg. Hát aztán úgy-e maga írta azt a szép levelet?

— Igenis, nagyságos uram.

— Na hát én szívesen teljesítem a kérését; hanem valamiben kárt ne ejtsenek!

— Mentsen Isten!

— A Palkó gyerektől kérje a kulesot akármikor, ha tanulni akarnak. Mindig bemehetnek.

— Köszönöm.

A nagy örömtől alig, hogy szólhattam. Aztán hazakerülvén, Tonesival együtt azon töprengtem, hogy a teremburába egyezett bele az öreg zsugori olyan könnyen abba, a mit még soha senkinek se teljesített. Még a tulajdon unokájának se.

Csak később tudtam meg, hogy roppantul tetszett neki az a forma, a hogyan mi hozzá közeleddünk. A kérő levél. Hogy neki valaki levelet írjon! Hiszen a legékesebb szólás, a legrezgőbb hang se hatotta meg őt soha, az ő nyers, szigorú szívét. És a rideg, egyszerű betű legyőzte. Sokszor emlegette még, hogy ezek aztán a derék, jóra való emberek (már mint mi ketten), ezekből lesz is valami, még sokra vihetik.

Én aztán mindjárt el is kértem Szekereze Palitól a kertkulesot, a kinek addigra már Csömödéry meghagyta, hogy a kertbe akkor megyünk, a mikor csak akarunk.

Hanem a nagy újságot Birinkónénak is el kellett mondani. A könyhában akadtam rá tyúk-koppasztás közben. Még ő szólított meg:

— Azért tanulhatnak ám na, nem kell mindjárt olyan haragos arcképeket metélni az emberre!

— Hogy ne! Mindjárt bemegyünk Csömödéryek kertjébe. Ott tanulunk. Ehun a kules!

Birinkóné csak ámult:

— Tegye ám bolonddá a szépapját; hisz az öreg kiver engem is a házból; a hülye Palit meg agyon csapja. Adja csak nyomban vissza a kulesot az inasnak, mert nagy baj lesz ebből.

Szóról-szóra elmondtam neki az esetet. A vén asszony csak bólogatott, meg rázta a fejét. Betűt se hitt el az egészéből. Mikor aztán látta, hogy Sas Tonesival együtt ünnepélyesen bevonulok a híres kertbe, úgy elszontyolódott, majdnem sírásra vált. Utoljára is azt mondta, hogy nekünk ördögünk van, garabonczások vagyunk s az öreg Csömödéryt megbabonáztuk. Mäsköpen nem is lehet.

A kertet pedig elkereszteltük «érettségi» kertnek.

*

Eleintén mindig nyomunkban volt az öreg. Ott sétált folyton a kanyargós utakon, nem nyulunk-e valamihez: fészó bimbóhoz, érő gyümöleshöz, fához. Talán még az istenadta napsugarat is féltette tőlünk? Mi persze ügyet sem vetettünk semmire, csak tanultunk odaadással, mert szellőgyorsan szaladt az idő s még sok megrágtatlan anyag hevert előttünk. Idő múltán elmaradt Csömödéry Tamás, idő múltán gyönyörű virággá feslett a bimbó, napmelege megérlelte a gyümölesöt, pirosra festette a ribizkét, sárgára a pöszmétét.

Így esett meg, hogy Sas Tonesi az áldatlan, kitűzött a virágból: tanulás helyett ribizkét szemezgetett, pöszmétét rakesott zsebeibe. Eleinte félve, később naphosszat se tett egyebet; úgy belakott mindig, ebéd se kellett neki.

Mondtam neki, hogy baj lesz ebből, de csak fitymál: a felelt:

— Ne nyafogj, te gyámoltalan.

Vigyorgva árult el bennünket nemsokára Szekereze Pali. Három nappal az érettségi előtt kizárt bennünket a kertből Csömödéry. Birinkóné minden szavából káröröm ritt ki. Tudta, hogy ez lesz a vége; ilyen nagy belü diákok nincsenek másutt, nem tudtuk magunkat megbecsülni.

Hanem az öreg, csak az dült-fült igazából. Azt mondta, leüt bennünket, ha elébe kerülünk, fenyegetőzött, hogy elmegy az igazgatóhoz s mindent elmond neki, buktasson meg bennünket. Egyébként konokul hitte, hogy átka fog, hogy úgy se lesz belőlünk naplopónál egyéb.

Mi pedig valahogy kihúztuk a három napot még Birinkóné fülledt szobájában, s hijába átkozódott a vén, zsugori Csömödéry Tamás, mi isten kegyelméből mégis jó sikerrel tettük le az érettségit.

MAGYAR BÉLYEGGYÜJTŐ

A Tanulók Lapja számára.

VI. Görögország olympiai bélyegei.

Midőn 1886. év májusában a szaklapok hírül hozták, hogy a régen várt görögországi, olympiai bélyegek megjelentek s a forgalomba léptek, az

egész világ gyűjtői örömmel üdvözölték e valóban szép értékjegyeket. Színük szép, egyszerű, valamint kivitelük is ügyes kézről tanuskodik. Valóságos diszél szolgáltnak bármely pompás gyűjteménynek.

E szép sorozat 12 különféle értékből áll, s háromféle nagyságban, nyolcz különféle rajzban jelent meg. A rajtuk levő irás görög szövegű. Mindenik bélyegen hol rövidítve, hol egészen

kiírva áll «Olympiaki Agones 1896» «Hellas» «Athenai» azaz: «Olympiai viadalok 1896.» «Görögország» «Athen» és a bélyeg forgalmi értéke.

Következő értékek jelentek meg e színekben: 1 lepta sárgabarna, 2 lepta rózsaszín, 5 l. lilás, 10 l. szürke, 20 l. barnáslila, 25 l. vörös, 40 l.

kékes-viola. 60 l. fekete. 1 drachma kék, 2 dr. barna, 5 dr. zöld, 10 dr. csokoládébarna.

A 1, 2 leptáson két ökölvívó alak látható, mint egymással küzdenek. Mindkettő izmos alak, valódi görögök a régi fénykorból. Az 5. 10. leptán egy

diskust dobni készülő alak van, mellette jobbról balról a palmaág, mint győzelmi jelvény. A 25. 60. leptáson egy szárnyas geniustól hajtott négylovas kétkerekű harezzi kocsit veszünk észre. A 20, 40 Lepta értékeken egy nagy görög stülü urnán látható Pallas Athene istennő harezias alakja a Meduza-fejes paizszsal és kopjával. Az 1 drachmás az atheni stadiont, vagy küzdőteret

mutatja be, háttérben a várossal és az Akropolissal. A 2 drachmásan Hermesnek azon szobra látható, mely Praxiteles műve után készült, illetőleg ama híres szobor restaurált mintája után. Az 5 drachmás Nikét, a győzelem szárnyas istennőjét ábrázolja. A sorozat legnagyobb értéke, a 10 Drachmás pedig az atheni Akropolist és a Parthenont tünteti föl.

E szép sorozatot az «olympiai játékok felélevenítésének emlékére» adták ki. A rajzokat egy híres francia metsző, Mouchon készítette, kinek dicséretére válik a szép kivitel. A bélyegeken gazdag virágfüzér és pálmadisztn látunk, azon kívül mindeniken rajta van a jóni vagy dóri oszlop, s karyatidák is, melyek meggörnyedten

tartanak egy-egy boltívet. Az évszám «1896» egyikről sem hiányzik. Az érték és évszám arabs számjegyekkel van megnevezve.

Mellékelt képeink az 1, 5, 25 lepta 1, 2, 5, 10 drachma-értékeket mutatják. E szép bélyegeket látva akaratlanul is eszünkbe jut a régi hellén nép és Hellas fényes kora, a regényes mythologia s az istenek, kiknek elmúltával letűnt a görögök ragyogó napja is. *Zahariás Sándor.*

TUDOMÁNY, IRODALOM.

Új német-magyar szótár. A Franklin-Társulat kiadásában megjelent *Simonyi Zsigmond* és *Balassa József* szerkesztésében a német és magyar nyelv szótárának első (német-magyar) része. E szótár teljesen feloleli és feldolgozza mindkét nyelv szókincsének azt a részét, mely a mindennapi használatban szükséges, s nagy gondot fordít arra, hogy az iskolai olvasmányok körében előforduló szavakról is tájékoztassa a tanulót. Mint szótáriródlamunk legújabb terméke, elhagyja a nyelvújításnak száz meg száz mondvaesinált és halvaszületett szavait, másrészt meg felveszi az utolsó évtizedek találmányainak, intézményeinek, divatainak nevét, mint például *iolámpa, izzófény, átszálló jegy, körkép, bérharcz, pályaház* stb. E szótár nagy gondot fordít arra, hogy a tanuló ne csak a szavak magyar jelentését ismerje meg, hanem hogy tájékoztassa őt a német nyelvtan legnehezebb kérdéseiben is. Minden egyes szó mellett közli a szokottól eltérő alakokat s őrtaigazítást ad a szó használatára nézve a mondatban. Megjelöli a német szavak hangsúlyát és szükség esetén a kiejtést is. Igen nagy gondot fordít a német és magyar nyelv szólásaira s ebben jóval felülmúlja eddigi szótárainkat. *A szótár ára füzve 3 frt, félbörkötésben 4 frt.*

Újabb sarkvidéki utazások. A Franklin-Társulat kiadásában megjelenő *«Vasárnapi könyvtár»*-ban jelent meg e könyvecske, mint e gyűjtemény 36. füzeté, mely e században lefolyt éjszak-sarki utazások hőseit és kalandjait ismerteti. Folytatása és kiegészítője ez a *«Tanulók Lapja»*-ban megjelent Nansen-útleírásnak. Rövidesen, de eléggé tájékoztató írja le az angol, német, svéd és norvég expedíciók eredményét és nagyobb teret szentel a Payer-féle osztrák expedíció leírásának. Számos illusztráció magyarázza a szöveget. A hasznos és manapság különösen szükséges tudnivalókat tartalmazó esinos könyv 20 kron kapható.

AZ ISKOLA VILÁGÁBÓL.

A koronázás 32-ik évfordulóját június 8-ikán minden intézet megünnepelte. Budapesten a VI. ker. főveliskola kettős ünnepet ült, mert ekkor költözött mintaszerűen berendezett új épületébe. Maga Wlassics miniszter is elment a fényes alkalomra Beöthy Zsolt, Hómann Ottó és Molnár Viktor min. tanácsosok kíséretében. Az intézet előcsarnokában Rainer Ferenc igazgató üdvözölte a minisztert, ki sorra járta a termeket és kivált a rajzoló meg fizikai terem fölött fejezte ki nagy tetszését. Az ünnepély a tornaterem-

ben folyt le; az ünnepi beszédet *Jakab Ödön* tanár, a jeles költő tartotta; Erdődi Ernő énektanár új Királyhymnuszt komponált ez alkalomra, melyet az énekkar adott elő szép hatással.

Györke Ilona Margit. Így hívják azt a fiatal lányt, ki a napokban fényes eredménnyel tette le az érettségét a *veszprémi* piarista gimnáziumnál és a vizsga végeztével klasszikus latin beszédben köszöntö meg a tanárok jóindulatát, melyet pedig egyedül tudományával vívott ki. Nagy örömmel halljuk ezt a hírt, melyet egészen természetesnek találunk. Györke kisasszony ugyanis jó ideig volt a «T. L.»-nak előfizetője és mint hű olvasónk, gyakran írt nekünk; levelei kedvességükön és szeretetreméltóságukon kívül azzal tűntek ki, hogy *latinul* voltak írva. Még pedig micsoda szabatos, ékes, mondhatni klasszikus latinsággal! Nem túlozzuk a dolgot: ezer diák közül egytől ha kitelt volna egy olyan levél, a melyt «Helena Margarita» kisasszony produkált! Amde más téren is kiváló sikereket mutatott föl e genialis leány; költeményeket küldött a szerkesztésébe, mely költeményekben az érzelem mélysége és ereje művészi verseléssel egyesül. (A *Rorate* címűt a közlendők közé soroltuk.) Tavalyi évfolyamunkban megjelent egy cikke az «*Esperanto*-nyelvről». — Örömmel köszöntjük Györke Ilona Margit kisasszonyt sikere alkalmából és legjobb kívánságainkat fejezzük ki.

Juniális. Fényesen sikerült mulatságot tartott a budapesti ref. főgimnázium ifjúsága e hó 8-ikán a budai «Disznófó»-ben. Az ünnepség tornaversenyyel (sikfutás, zsákfutás, football és kótya) kezdődött, szünet után következett a hangverseny, mely tíz pontból állott. Goitein Pál művészen zongorázta Grieg egy zeneképet és Sarasate cigány dallamait. Egy kvartett-társaság Nemes Elemér VII. o. tanulóknak «Elegia» című kompozícióját játszotta, mely szerzőjének nem mindennapi tehetségére vall. Nemes E. azután Miklós Elemér VIII. o. tanulóknak «A jogász» című vidám monológját szavalta. Szébbnél-szebb zeneszámok után tánczra kerekedett az ifjúság. A vigasság sikere főképp Fr. Kiss Károly tanár buzgólkodásának köszönhető.

Tornaünnep. Június 2-ikán pompás tornaünnep folyt le Budán, a II. ker. kath. főgimnázium játékterén, mely amfiteátrumszerű berendezésénél és fekvésénél fogva a főváros legszebb iskolai sporttere. Igen előkelő közönség gyűlt össze; a miniszter képviselőletében *Dr. Hómann Ottó* min. tanácsos volt jelen. A fölvonulás a 32. ezred zenekarának hangjai mellett történt; aztán megkezdődtek a szabadgyakorlatok, szertornázás, vívás, birkózás, versenyek és kerékpárkarusszal. A siker érdeme *Nendtvich Jakabé*, az intézet buzgó tornatanáráé. Legjobban kitüntek a Ferencz József-intézet növendékei, a kik 17 első díj közül 11-et vittek el. Vívó tör- és kardmérkőzésük győnyörű volt. A kardvívásban Huszár Elemér VII. és Patay Tibor VIII., a törvívásban Dungserszky Iván VI. o. tanuló győztek. *Dr. Demeczky Mihály* intézeti kormányzó este 8 órakor lelkes beszéddel rekesztette be az ünnepélyt.

Branyiszkón, a dícsőséges negyvennyolczas ütközet színhelyén rótták le a kegyelet adóját az *eperjesi* kath. főgimnázium tanulói. Június 7-ikén négy tanár vezetése alatt negyvennégyen Lőcsére érkeztek, innét másnap folytatták útjukat Branyiszkó falván át. Ütközben Korotnok községben megkoszorúzták a Branyiszkó-hegyen elesett és itt nyugvó honvédek sírját, végül a történelmi hegy tetején felállított szobornál tartottak ünnepséget.

Diákok a mohácsi csatatéren. Az elmúlt héten két intézet növendékei látogatták meg a mohácsi csata színhelyét, a «hósvértől pirosult gyászteret». A *bajai* tanítóképző növendékei közül 120-an mentek el Scherer Sándor igazgató vezetése alatt; megsejmeltek a történelmi nevezetességű teret és a Csele-patakot. Lajos király szobránál Michelovszky tanár emlékbeszédet mondott. Este a tanítójelöltek sikerült hangversenyt tartottak. — Június 8-ikán a *pécsi* főgimnáziumnak 150 diákja 10 tanárral érkezett Mohácsra, élükön Ince Zedény Dénes igazgató. A temetői kápolnában Nagy Béni emlékbeszédet mondott; ezután ünnepi mise következett a koronázási évforduló dícsőségére. Délután az ifjúság kirándult a mohácsi szigetre.

Ez alkalmából bemutatjuk olvasóinknak Kiss Györgynek II. Lajos halálát ábrázoló dombornívét, mely legutóbb a Múcsarnokban volt kiállítva. E dombornívét az új mohácsi emlékművet fogja díszíteni.

Ritka sikerű érettségét produkáltak a *szabadkai* főgimnázium maturanásai. 24-en álltak a vizsgázató bizottság elé; 8-an lettek jeles érettek, 4-en jól érettek és egyetlenegy sem bukott! *Dr. Platz Bonifác* főigazgató külön jelentést fog e fényes eredményről a minisztérium elé terjeszteni.

Kapuzárás. A *lőcsői* kir. kath. főgimnázium «Jókai-kör»-e e hó 8-án tartotta ünnepes utolsó ülését. Az ifjúsági énekkar Tittel Lajos tanártól gyönyörű «Esti dalt» adott elő; nagy tetszést aratott a zenekar «Jókai induló»-ja, Baktay M. szerzeménye. Berencs János VIII. o. tanuló titkár jelentést tett a kör ez évi működéséről. Vitéz József VIII. o. t. művésziessen játszotta Sandré «Serenade»-ját, Mártonffy Béla VIII. o. t. a «Rákóczy Rodostóban» melodramát adta elő. Majd a pályadíjak kiosztása következett. Szorgalmi díjban részesültek Berencs J., Majunke Ernő VIII., Maléter Ernő és ifj. Szabó Endre VII. o. tanulók. — A *szegei* főgimnázium munkás önképzőköre f. hó 4-ikén tartotta meg ünnepélyes zárógyűlését az intézet dísztermében, melyet zsűfolisig megtöltött a díszes hölgyközönség. Az ünnepély programja a következő: 1. Verdi Egyveleg a «Traviata» cz. dalmű-

II. LAJOS KIRÁLY HALÁLA. — Kiss György dombornívé.

A MOHÁCSI MEZŐ.

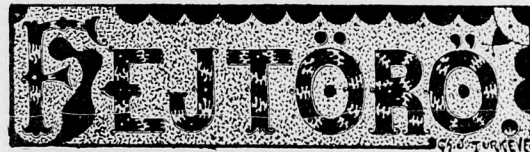
ből, előadta az önképzőköri zenekar. 2. «Beszéd», mondta Schütz Antal maturanás, az önképzőkör elnöke. 3. «Bihari kesergő», hegedűn játszotta Huszka Ernő VII. o. tan., kísérete az önképzőköri zenekar. 4. Schumann: «Az ifjú vándor», énekelte az önképzőköri énekkar. 5. Titkári jelentés, felolvasta Márki Imre maturanás, főjegyző. (Az önképzőkör 17 rendes, 10 ünnepélyes gyűlést tartott, melyeken 133 vegyes tárgy (szavaltat, vers, dolgozat) került napirendre). 6. Erkel Egyveleg a «Bánk bán» cz. dalműből, előadta az önképzőköri zenekar. 7. «Vörösmarty mint ódaköltő», (pályadínyertes dolgozat), írta Schütz Antal maturanás. 8. Kenedi «Találkozunk», cellón játszotta Vajda János V. o. tan., kísérete az önképzőköri zenekar. 9. A pályadolgazatok eredményének kihirdetése. (Legtöbb jutalmat nyertek: Schütz Antal, Traum Péter VIII., Domkos László VII. o. tanulók.) 10. Heine «A kevlári búcsú», szavalta Simon Kálmán maturanás, zongorán kísérete Eidenmüller Elemér. 11. «Othello Szatymazon», szavalta Blau L. VII. o. t. 12. «Zengjen a dal», énekelte az önképzőköri énekkar. — A közönség élénk figyelemmel kísérete az egyes számokat s tapsokkal jutalmazta a buzgó szereplőket. — A *csiksomlyói* főgimnázium önképzőköre szép munkásságot fejtett ki ebben az évben. 31 derék dolgozat került bele a kör «Haladás»-nak nevezett érdemkönyvébe. A «Vörösmarty és Petőfi lyrája» pályatételnél Élthes Zoltán

és Ráduly Mózés VII. o. tanulók nyertek; «Az 1848/49 szabadságharc okai»-ról szóló pályázatot Antal Aron VIII., Hurkó Ignác és Ráduly Mózés VII. o. tanulók dolgozták ki dícséretesen, «A villamosság gyakorlati alkalmazása» című tétel jutalma megosztott Kovács András és Márton Sándor között.

Hazafias diákok. A *körmöczbányai* főreáliskola tanulóit illetjük ezzel a díszes jelzővel. Ezen derék ifjak — nincsen is közöttük sok gazdag fiú — szép esőndben összerakták megtakarított filléreiket és emlékoszlopot emeltek azoknak a vitéz honvédeknek, kik a *felső-turceki* szorosban estek el a szabadságharc idején. Junius 18-ikán lesz az ünnepélyes leleplezés. Adjja meg a körmöczbányai diákokat a magyarok Istene hazafias buzgalmukért!

Eötvös sirjánál. A fehérmegyei *Ercsi* községben, közel a Duna locsogó habjaihoz, aluszsza örök álmát *Eötvös József* báró. A budapesti intézetek diákjai évenként le szoktak ide utazni, hogy kegyeletes szívvel áldozzanak a nagy gondolkodó emlékének. Lapunk szerkesztője is több ízben vezetett már ily kirándulásokat Eresibe. Nemrég a *székesfehérvári* kath. főgimnázium tanulóiból rándult Eresibe egy csapat, Török Konstant és Wolf Ágost tanárokkal az élükön. Török tanár beszédet mondott, a tanulók alkalmi költeményeket szavaltak és a Himnuszt énekelték, majd babérkoszorút tettek le a sirra, szalagján ezzel a felirással: «Eszméid győzedelme örök emlékjeled». Aztán az ifjak kedélyes bankettet tartottak az ercsi-kaszinóban.

Névmagyarosító tanulók. *Krist* Jakab budapesti reáliskolai tanuló *Keresztesi*-re, *Perl* Lajos budapesti reáliskolai tanuló *Pártos*-ra, *Spitzer* Aladár budapesti reáliskolai tanuló *Tarján*-ra, *Stein* Árpád budapesti reáliskolai tanuló *Somlár*-ra, *Horák* Ferencz budapesti reáliskolai tanuló *Horvát*-ra, *Heischmann* Imre budapesti V. ker. főreáliskolai tanuló *Földes*-re, *Krausz* Jakab budapesti reáliskolai tanuló *Káldor*-ra, *Reichmann* Jenő és *Pál* budapesti reáliskolai tanuló *Relle*-re, *Pollatsik* Bertalan budapesti reáliskolai tanuló *Pör*-ra magyarosították meg nevüket. — Midőn a tanulóifjúságnak a névmagyarosítási buzgalmát örömmel regisztráljuk, megjegyezzük, hogy nagyon szeretnénk, ha a névmagyarosítás rovata, mely ily tömeges magyarosításról ad hírt, lapunkban állandó lehetne. Mi szívesen közöljük ezután is a tanulótársakkal a kollégák új, magyar hangzású neveit.

Jelige: Fejtörő az elme sportja

Rovatvezető: Csizsár József.

Számítási kérdés:

Hány másodperc alatt fut be 4905 m. útát azon test, mely az első másodperc alatt 4905 m. útát tesz meg, s minden következő másodperczben 981 m.-rel tovább halad, mint a megelőző másodperczben; mekkora az utolsó másodpercz útja?

Földrajzi kérdés:

Mi a neve azon pataknak, a mely a M.-Tátrában, a Tengerszem és a N.-Halas tó lefolyásából támad? Melyik folyóba ömlik?

Képrejtvény.

Megfejtési határidő 1899. június 24.

A 23. számban közölt fejtörő kérdések megfejtése:

Számítási kérdés: A két tört $\frac{2}{3}$ és $\frac{7}{12}$. **Földrajzi kérdés:** Aranyos folyó. **Történelmi kérdés:** Commodus Lucius Aelius Aurelius római császár 180-tól. **Természetrizsi kérdés:** Foltos gekkó. **Képrejtvény:** Magyar virtus.

Helyesen fejtették meg: Reichenfeld Rezső, Ehrenfeld Dezső, Schmid Károly, Szabó Ferencz, Laufer Rezső és Ödön, Dragovits István, *Czira Endre*, Koszorús Kálmán, Laban Antal, Techet Károly, Fisch Sándor, Gretzmacher Jenő, Tájber Oszkár, Litsék Zoltán, Balassa László, Ember István, Szabó Lajos, Borosnyay Oszkár, Glasner Győző, Acs Nagy István, Hoffmann Géza, Osztróvszky József és Antal, Jankó Béla, Ditrői Puskás Jenő, Dada András, Storfer Adolf, Wundszám Sándor, Ruffy Kálmán.

A kitűzött könyvjutalmat, De Gerando Attila «Velence» cz. munkáját *Czira Endre* keresk. iskolai tanuló nyerte meg Késmárkon.

SZERKESZTŐI TELEFON.

Cz. E. Késmárk. A bölcseleti karon «magyar történelem» szakbeli csoportosítás nincs megengedve; «latin történelem» igenis. Egyáltalában, ha keresk. iskolából nyelvtanári pályára akar lépni, le kell tenni az egész gimnáziumi érettségét. (Még a görögökből is.) — **T. K.** Sopron. A mi kedves híveink igen sok diákszállást küldöttek be. Ezeket előbb közzé kell adnunk. — **Sz. F.** Szabadka. Régi buzgó tudósítónk ott minékünk K. J. nyolcadik gimnázista, de egy idő óta mélységesen hallgat. Bizonyára az érettségi az oka. — **Weiner** Hugó trencsényi előfizetőnk egy brassói és egy aradi kollégájával szeretne levelezni. — **B. A.** Szeged. Jutalomkönyv megyen. — **V. J.** Budapest. Gácsországba nem kell utlevél, de ha ön mindenáron a szabadban akar éjjelenként szundítani, bizvást elesípi a gács mihasznák és esetleg zsuppon menesztik vissza Budapestre. Sőt annak is kitéheti magát, hogy a babonás parasztek garabonciás diáknak nézik és megéreztetik önmel a lengyel virtust. Az ilyesmi aztán le szokta hűteni a turistahevet. — **N. S.** Csiksomlyó. A jövő iskolai évre szívesen elfogadjuk tudósítására. — **Sz. F.** Szabadka. Mi mindenkinek tudakozódására egyaránt szívesen válaszolunk. Ismétlje meg kérdését.

!!! Gyűjtők figyelmébe!!!

8149 «VILÁGPOSTA»
cím alatt érdekes tartalmu képeslevelezőlap és levélbélyegűjság jelent meg.

Előfizetési ára egész évre 2 frt, félévre 1 frt.
A lap kiadóhivatala Faludi Zsigmond előnyösen ismert levélbélyegüzletében VII., Erzsébet-körút 28. szám alatt van.

FRANKLIN-TÁRSULAT NYOMDÁJA.

TANULÓK LAPJA

A nmélt. vallás- és közoktatási miniszterium által 1896. május 26-án kelt 26808. sz. alatt, Budapest székesfőváros tanácsa által 1895. augusztus hó 20-án 7376. szám alatt ajánlott középiskolai ifjusági hetilap.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:	SZERKESZTI	FŐMUNKATÁRS:	SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
Negyed évre ... 1 frt 20 kr.	DE RUPP KORNÉL	GAAL MÓZES.	Budapest,
Fél évre ... 2 frt 40 kr.	Kiadja a Franklin-Társulat magyar irodalmi intézet és könyvnyomda.		IV. ker., Egyetem-utca 4. szám.
Egész évre ... 4 frt 80 kr.	Majjelenik minden vasárnap.		Kéziratokat nem adunk vissza.

SZÜNIDEI UTAZÁSOK.

(*) Mikor én még kis deák voltam, a mi vidékünkön is divatban volt, hogy a nagyobb VI, VII, VIII. osztályos deákok a vakációban nyakukba vették a világot és per pedes apostolorum elindultak világot látni és tapasztalatokat gyűjteni. Nekem is kedvem lett volna velök menni, de kicsiny voltam a fárasztó útra s a nagyok azt mondták, hogy ők nem vesznek koloncztot a nyakukba. Fájt a szívem a rideg visszautasításra, s napok múltak, míg a rajta ütött seb behegedt. Csak akkor sajgott újra, mikor a világotutazók haza tértek és kedvesbnel kedvesebb történeteket meséltek kalandos útjaikról.

Elmondták, hogy egy tarisznya elemőzsiával meg egy forinttal a zsebükben hány mérföldet jártak be, miesoda szép vidékeket láttak, mennyi jóban-rosszban volt részük. Majd egy barátságos parochia valamelyik üres szobájában kaptak éjjeli szállást, majd a falusi bíró pajtájában illatos szénán éjszakáztak, majd egy-egy jó lelkű parasztgazda szérijén jutott helyük, hol friss szalmán a csillagos éggel takarózva álmodoztak a boldog deák életéről s utána egy fényes, szép jövőről.

Gyűjtöttek népdalokat, népmeséket, tájszólásokat; egyik-másik régi pénzeket, rossz fazékdarabokat is hozott magával, nem is említve az utazási naplót, a mely csak úgy hemzsegett a pontos adatokról, beszámolva a napnak csaknem minden órájáról. Mennyi szives vendégszeretben volt részük, hiszen deákok voltak, a kiknek nincs pénzük, de a helyett adott nekik az Isten jó kedvet, vidám kedélyt, életrealóságot, s e mellé szereztek ők a maguk emberségéből egy kis olvasottságot, meg egy kis latin tudományt: e kettővel a mi hazánkban jóra való diákember mindig boldogul.

Ha a nép szívességére szorultak, egy kis mókáért, esodálatos történetekért, nagy mondasokért mindig jutott egy-egy tál vacsora meg éjjeli szállás; a deák-verseket, a Sallustiusból, Ciceróból, Vergiliusból meg Ovidiusból szerzett tudományt pedig jó lelkű papok honorálták lucullusi lakomával, melyen bor is jutott a deákgyomornak, meg úri ellátással. Tőlük kaptak utasításokat a vidék nevezetességeinek megtekintésére, tőlük hallottak szép regéket a romok, sziklák történetéről, s a haza hozott szép legendák ára gyakran kitelt az Aeneis második énekének elmondásából!

S mikor én most erre visszagondolok, s látom, hogy a deák-romantikának is vége van, úgy szeretném, ha az ismét felújulna. Szeretném, ha ti is megcsinálnátok azt, a mit a régi deák-nemzedék végigcsinált. Álljatok össze néhányan, vegyétek nyakatokba az országot, hiszen a vasúti utazás olesósága mellett nincs távolság; a szép vidékeket pedig járjátok be gyalog. Ugyis az a baj, hogy nem vagyunk turista nemzet. Kezdjétek és szokjátok meg a gyalogolást fiatal korotokban.

Hogy pedig kevésbe kerüljön az utazás, én itt e lapok hasábjain felszólítom tanulótársaitokat, hogy a különböző városokban, falukon, a hol laknak, vállalkozzanak arra, hogy ha arra vetődtek, gondoskodjanak rólatok, legyenek kalauzaitok. Egymás megismerése, az ifjú korban kötött barátság csak jól kamatozó előleg az életre.

Csak arra figyelmeztetek benneteket, hogy ha ilyen turista útra vállalkoztok, számoljatok minden eshetőséggel, mert a kényelemről és sok mindenről le kell mondani.

A természet szépségei, meg az utazás gyönyörűsége mindenért kárpótolni fog benneteket, — az erkölcsi hasznot nem is említve.